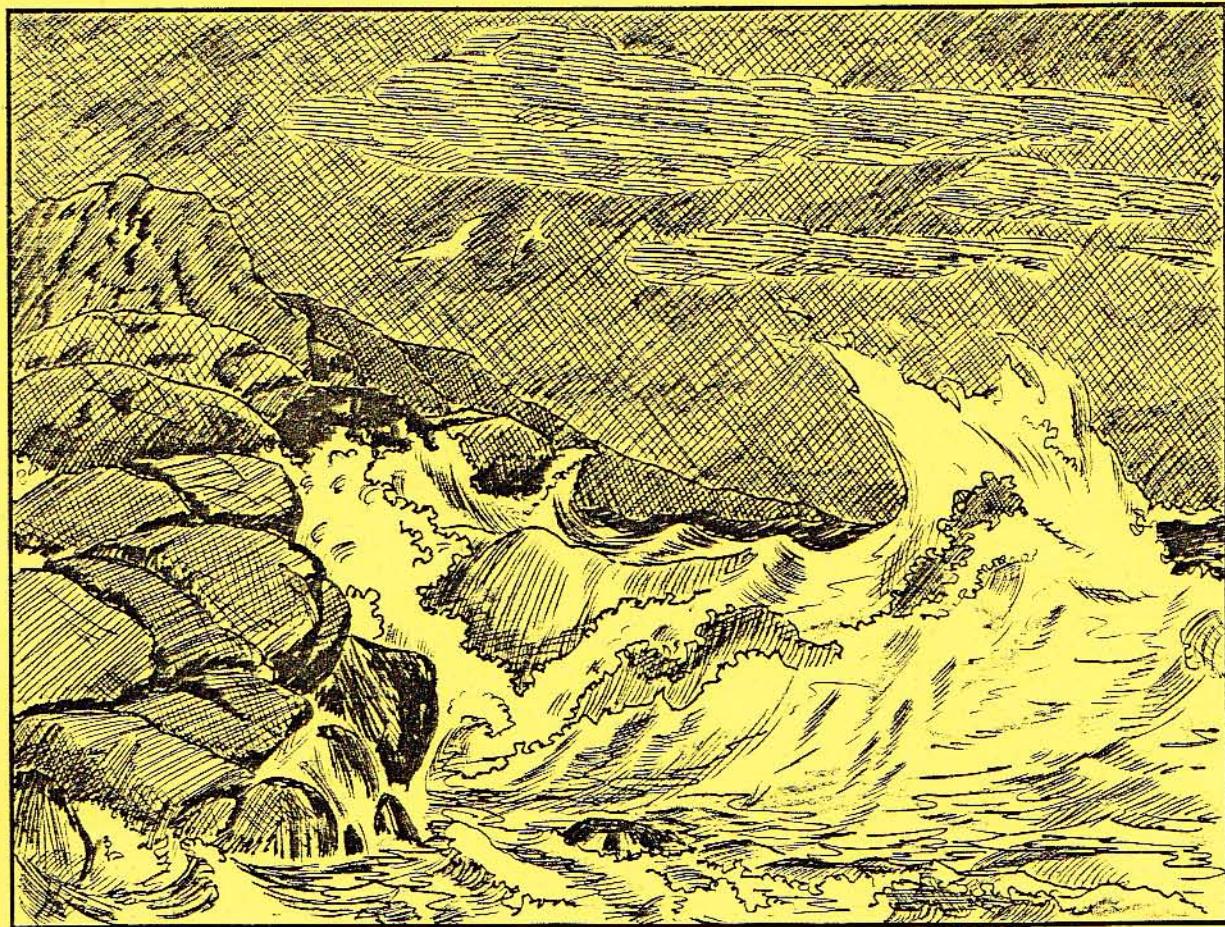

Lagsavis for
U.L. Daggry
Nr. 3 - 1989

HEIMHUG

H.BRASETH

Redaktøren har ordet

Vi er gått inn i mørketida.

Det kan ta på noen hver, hutre, men vi står han nok a, denne gangen og. Vi har massevis av positive aktiviteter å ta oss til, vi står da ikke og stara oss blind på mørkra, fri og bevare. Foruten TV med alle sine fornøyelige tilbud, kan vi vel trøyte tida med å sjå på naboen. Kommer vi sammen, har vi det velsignede og allesedsnærværende været å utgyde våre gloser over (hva skulle vi gjort uten vår?), og så verdensproblemene da, som vi stadig må hjelpe de styrende å løse, og det gjør vi jo, på en aldeles fortreffelig nåte. Dersom de bare ville høre på oss.

De styrende kunne tatt seg en tur hit til verdens navle, Alteren skolekrets, eller til nød Dalsgrenda, og åpnet sine verdensører for det vi har å bemerke. Og går ikke det, kunne vi jo samle all vår forenede viten i en sekk og sende dem. Det ville blitt en anseelig sekk fagkunnskap og klokskap. Forbauset ville de bli.

For det bor mye vett i de små stuer.

Det er der vettet bor.

For vi er blitt globale verdensborgere, gjennom den høyt elskede (bare innrøm det: du kunne kke være foruten den!) og dypt utskjelte firkantede kasse i hjørnet, får vi verden inn på huden.

Men det var mørketida.

Du verden så vakkert lyset er, i mørkra.

Jeg har lest en plass at det er bedre å tenne et lys, om enn aldri så lite, enn å forbanne mørket.

Det var noe å tenke over. Det var noe vi kan ta med oss i hverdagen; noe vi kan infiltrere i nervesystemet.

Dessuten har vi en gang lært at vi skal ikke tenne et lys og sette det under ei høtte, men plassere det høyt så alle kan se det.

Et håp er også et lys.

Våre ord kan tenne lys eller slukke dem.

La oss huske det.

Jeg satt her forleden og bladde i en interessant bok.

Den het "Hva dagene vet". Der fant jeg disse Råd for november:

I november har det ingen nød,
da kan du gjerne drikke litt mjød.

Men har du helsen kjær,
sky bading og elskov, det skader enhver.
En kvinne får vattersott derefter,
og mannen mister sine gode krefter.

Bare så dere vet det.

Ifall noen skulle få den ide å gjøre sånt. I november.

Vent heller til desember.

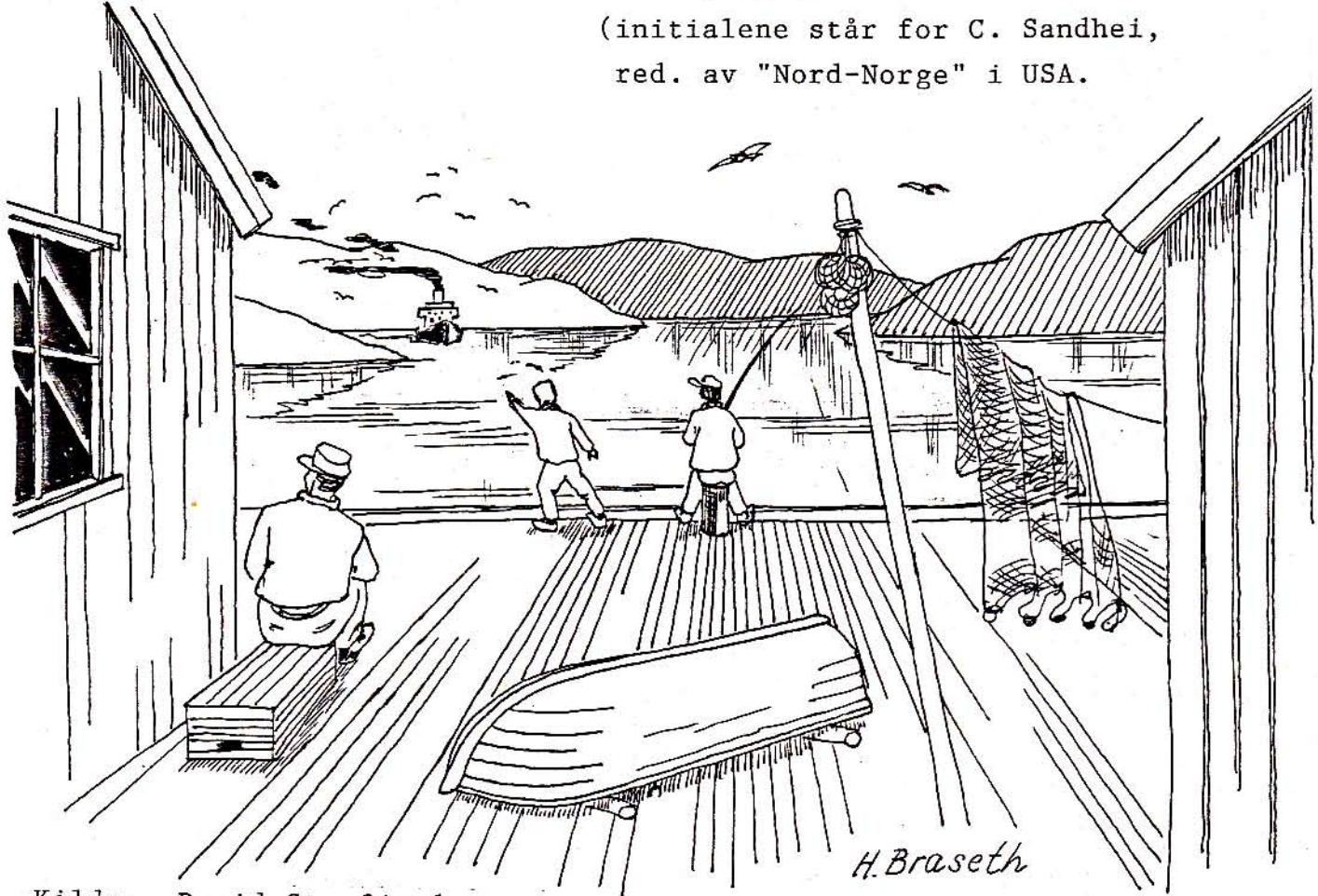
DU RICHARD -

Minnest du når vi sto og glana
Når dampen kom inn igjøna Rana.
Vi sto på kaia en heil kørv vasa.
Og snakka tåpsnakk og dreiv og krasa.
Altsamma syntes å va så løile,
Og alt vi såg synt vi va så trøyle:
Jau, det va ralt når vi sto og glana
Når dampen kom inn igjøna Rana.

Vi haur han blåst utpå Alterbokta-
No kunn vi også kjenn steinkøl lokta.
Så kom han siganes fram åt bøya,
Det va jo der at han vart fortøya.
Ja, du forstår sedet va i de daga
Før dampskipskaia va vørten laga.
Og va der noen som skull ilann
Så mått dem få seg en roermann.

C. A. S.

(initialene står for C. Sandhei,
red. av "Nord-Norge" i USA.

MELDINGER !

NYTT FRA LAGET - MELDINGER - NYTT OG GAMMELT NYTT FRA LAGET:

La oss starte med en gladnyhet : VI HAR FÅTT VAKTMESTER !
(Med annonsering i de rette avisene , klarte vi dette....)

Det er en god gammel Alternvæting som har forbarmet seg over oss. Arnfinn Småli heter han, og nå blir det nok ordnet opp i mange små og store ting på huset.

Basarkomiteen minner om høstbasaren 19. november. De som ønsker å gi noe til utlodning, kan levere det til postmannen.

Styret minner om at formennene i de respektive undergrupper må levere nøklen til huset videre til den nye formann.

Flagget på Steinrøys er sundt i kanten. Kan noen påta seg å reparere ?

Det blir julesoare den 6. januar hvis musikk kan skaffes. Merk av på kalenderen ! En ypperlig måte å starte det nye året på.

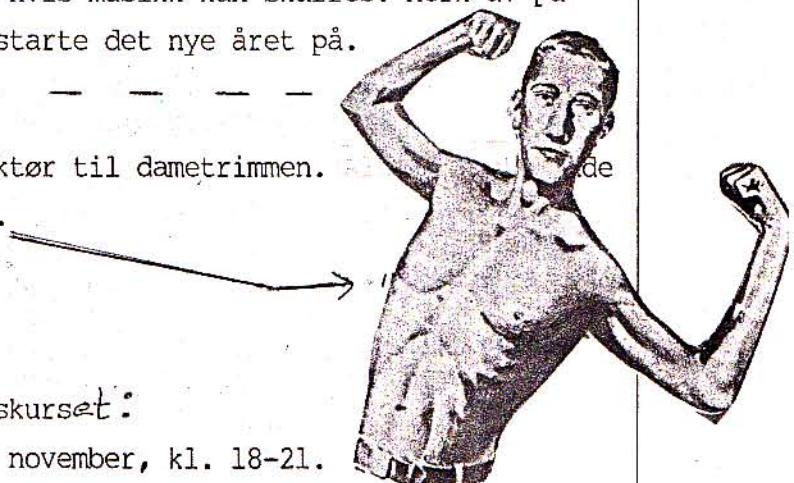
Idrettsgruppa søker etter instruktør til dametrimmen.
Alder og utsagnede ingen hindring.

Studieleder minner om dekorasjonskurset :

Det blir på Steinrøys 27. og 28. november, kl. 18-21.

Her blir det anledning å fikse opp gamle juledekorasjoner, samt å lage nye. Det blir også anledning til å lære om strådekorasjon.

Påmelding: Kickan Zetterlund Nilsen tlf. 62797.

På grunn av teaterkurset er bordtennisens på Steinrøys hver torsdag,
flyttet fram 1/2 t. Den starter nå kl. 19.00 og varer til kl. 21.00

ESJA I MARKJEN.

Næring og kultur.

av Arnstein Remmen.

Det er kanskje 400 år siden at de første kom og ville busette seg i Markjen. Den jorda som var lettest å komme til var tatt i bruk, og etter som befolkningen økte måtte man finne nye ressurser å leve av. De levde vel i naturalhusholdning av det jorda gav, og av fangst og fiske.

Esja visste de nok om, og kanskje de også fant at den kunne brukes til noe, med de spesielle egenskaper denne bergarten har.

Men for ca. 200 år siden må det ha skjedd ett eller annet som har fått de som bodde her til å se på esja med nye øyne. Kanskje var det en som hadde hørt at man brukte kleberstein til for eksempel å lage ovnsrør av. Han fortalte de andre nabene om dette, og de ble enige om at dette måtte de prøve.

De ble også enige om at dette var en ressurs som de ville utnytte i fellesskap uansett eiendomsforhold og grenser. Det ble et felles eie.

Dette har jeg syntes var litt spesielt ettersom man ellers var nokså nøye med eiendomsforhold og rettigheter. På den andre siden var de vant til å utnytte utmarksressurser som fangst og beite i fellesskap. Etterhvert som tiden gikk utviklet det seg også en etterspørsel etter esjerør.

Det ble ikke bare noe man lagde til eget behov, men det ble også en kjærlommen attåtnæring av det. Hovedproduktet var esjerør, men det ble også laget not- og garnstein (søkker til garn og nøter), og esjegryter. Esjegryten som i hovedsak ble brukt til å koke opp tjære i, hadde den fordelen at den holdt seg lenger varme. Arbeidsmetoden var enkel, med enkle redskaper, men den var nok arbeidskrevende.

Det var først å hakke spor i fjellet, for så å kile ut emnene. Deretter var det å stappe hull i rørene og hugge dem til. Til slutt var det å skrubbe (pusse) dem.

Geologisk er esja (talk) en bergart som er nokså ulik andre bergarter. Den er myk og glatt og lett å bearbeide. Den ligger ofte i skråliggende linseformede forekomster, men er lite sammenhengende, og er nokså uregelmessig.

Oftest er esja i tilknytning til bergarter som serpentin og olevin, som f. eks. Esjeklompen.

Området hvor esja i hovedsak ligger, har sin utstrekning fra Straumdalen til Grotneset. Men det er i Markjen den kommer mest fram i dagen.

Det er vel liten tvil om at esja i denne tiden som har gått har hatt stor betydning både økonomisk og kulturelt. Det var i den tiden at industrien gjorde sitt inntog, og der man gikk over fra ren naturalhusholdning, og til et samfunn der det ble behov for mere penger til å kjøpe varer for. En slik attåtnæring var med på å skaffe nødvendige midler, uten at jeg tror at noen ble rike av det.

Sosialt tror jeg også at det hadde sin betydning i og med at oppsitterne møttes med felles oppgaver og problemer. Dette var med på å skape et miljø og en kultur som styrket samholdet i bygda.

Jeg vil i neste artikkel ta for meg årene fra 1932 og til 50-tallet.

Denne artige saken er tatt fra boken "Hva dagene vet"
av Sverre Østen. Boken utkom i 1988.

HVILKEN UKEDAG ER DU FØDT?

- Fikk du lyst til å vite din fødselsdag etter å ha lest litt i denne boken? I såfall gjør du slik:
Først finner du fødselsåret i den venstre delen av tabellen på neste side. Når du har funnet fødselsåret, går du vannrett inn i den høyre delen til du når din fødselsmåned. Der finner du et tall. Til tallet legger du fødselsdatoen din. Gå inn i tabellen nedenfor. Der finner du den summen du har regnet ut og ser hvilken ukedag du er født på.
Vi tar nå et eksempel. La oss si at du er født den 21. november 1920. Gå inn i venstre del av tabellen på neste side. Der finner du 1920. Gå så vannrett inn i den høyre delen til du finner november. Der står tallet 1. Til dette tallet legges fødselsdato 21. Altså $1 + 21 = 22$.
Gå inn i tabellen under og finn tallet 22. Nå ser du at du er et søndagsbarn.

Om de gamle sa:

- Mandagsbarn har fagert skinn - men får et strevsomt liv med mye uflaks
- Tirsdagsbarn har kjærlig sinn
- Onsdagsbarn er født til ve
- Torsdagsbarn får mye å se
- Fredagsbarn får kjærighet og lykke
- Lørdagsbarn skal sorger trykke
- Søndagsbarn skal leve lenge og nyte, blir vis og slutter berømt

SØNDAG	1	8	15	22	29	36
MANDAG	2	9	16	23	30	37
TIRSDAG	3	10	17	24	31	
ONSDAG	4	11	18	25	32	
TORSDAG	5	12	19	26	33	
FREDAG	6	13	20	27	34	
LØRDAG	7	14	21	28	35	

Fødselsårene 1905-1988			JANUAR	FEBRUAR	MARS	APRIL	MAI	JUNI	JULI	AUGUST	SEPTEMBER	OKTOKT	NOVEMBER	DESEMBER
1905	1933	1961	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1906	1934	1962	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1907	1935	1963	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1908	1936	1964	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1909	1937	1965	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1910	1938	1966	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1911	1939	1967	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1912	1940	1968	1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1913	1941	1969	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1914	1942	1970	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1915	1943	1971	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1916	1944	1972	6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1917	1945	1973	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1918	1946	1974	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1919	1947	1975	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1920	1948	1976	4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1921	1949	1977	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1922	1950	1978	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1923	1951	1979	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1924	1952	1980	2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1925	1953	1981	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1926	1954	1982	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1927	1955	1983	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1928	1956	1984	0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1929	1957	1985	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1930	1958	1986	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1931	1959	1987	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1932	1960	1988	5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4

Kryssord nr. 2.

Vannrett:

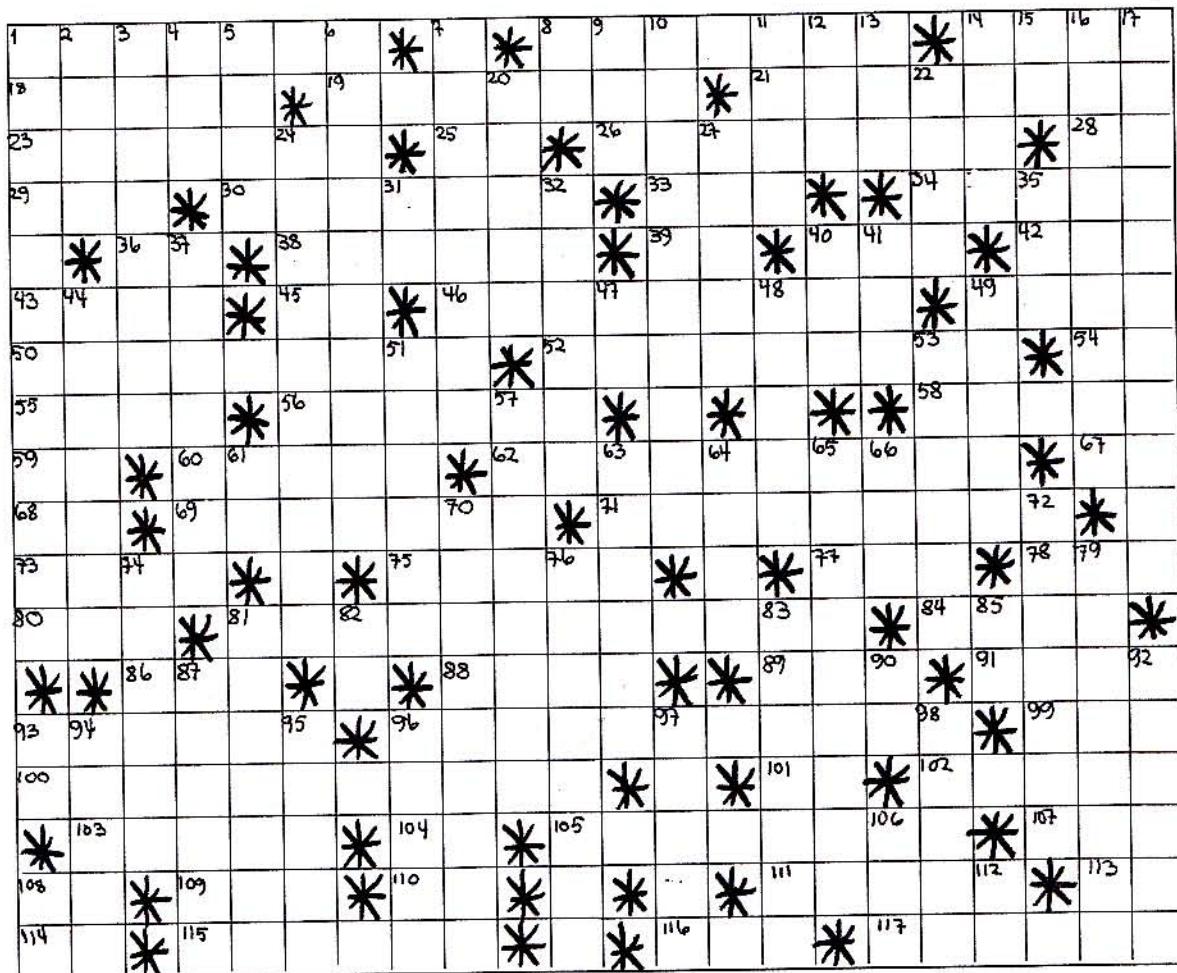
1. Gift med Harald Hardråde.
8. Trøndersk felles-ting i middelalderen.
14. Orkesterleder (etternavn).
18. Bjørn.
19. Republikk.
21. Statsminister.
23. Uten fotfeste.
25. Kjem. symbol.
26. Kongelig tilnavn.
28. Sjarm.
29. Oppmerksomhet.
30. By i Europa.
33. Kvinnenavn.
34. Kvinnenavn.
36. Fork.
38. Herodes' datter.
39. Kjem. symbol.
40. Emne.
42. Transportmiddel.
43. - - - a. gammel by ved Roma.
45. Fork.
46. Gammeldans.
49. - - - anna, kult-rop. (Hjelpl)
50. Samisk rettighet.
52. Overbærønhet.
54. Es.
55. Kaste.
56. Brenne.
58. Elv i Norge.
59. Varmedis.
60. Sprekke.
62. Gudløs.
67. Og. (lat.)
68. Bare.
69. Blafrende.
71. Satt av.
73. - - - t, gullmynt.
75. Tegneseriefigur.
77. Vokaler.
78. Grus.
80. Tidsangivelse (fork.)
81. Savnet.
84. Mannsnavn.
86. Gave.
88. Ståltråd.
89. Fisk.
91. Mer (lat.)
93. Kvinnenavn.
96. Embedstittel.
99. Mannsnavn.
100. Våpen.
101. Organisasjon, fork.
102. Norsk skuespiller.
103. Konsonanter.
104. Site.
105. Magisk gjenstand.
107. Trakk.
108. Tagg.
109. Tidl. avgift (omv.)
110. Høv.
111. Retninger.
113. Kjemisk fork.
114. Krystallisering.
115. Tilgjort.
116. Som.
117. Amerik. forfatter.

Loddrett.

1. Stor vinkel.
2. Sted.
3. Avføringsmiddel.
4. Vondt.
5. Fantomets hustru.
6. Hellig jomfru.
7. Transportmiddel.
8. Sett over styr.
9. Stasjonsby.
10. Kapsler.
11. Butikk-kjede.
12. Barn.
13. Interjeksjon.
14. Forbund.
15. Kjas.
16. Forenkle.
17. Apparat.
20. Sykdom.
22. Utpeking.
24. Gaffel-grein.
27. Redskap.
31. Hast.
32. Hunderase.
35. Afrikansk folkeslag.
37. Gudinne.
40. Sørlandsk for bakstussen.
41. Åte.
44. Stoff.
47. Tel.
48. Tidl. kommune.
49. Helbred.
51. Beskatning.
53. Går igjen.
57. Norsk pianist.
61. Fuglen.
63. Prøves.
64. Modell.
65. Plante.
66. Organisasjon.
70. Tilhenger av lære.
72. Numeralia.
74. Fordypning.
76. Fritid.
79. Lyden.
81. Norsk forfatter.
82. Tine.
83. Fastland.
85. Elv. (omv.)
87. Fra Rhinland.
90. Ukøkt.
92. Hjelpeorgan.
93. Skipsfork.
94. Kart.
95. Indisk mannsnavn.
(kjent fra TV-serie.)
96. Sumpet.
98. Jobber frivillig.
106. Fransk venn.
108. Vent.
112. Politisk parti.

KRYSSORD

Nr. 2.

Ha tålmodighet, gode ekvibrister, ha tålmodighet!
Tenk at det også siste gang snek seg inn et par feiler i oppgaven.
På'n igjen!

Vinneren vil få en overaskelse i posten - løsningen blir presentert i neste nummer

Sendes til HEIMHUG, v/Ann Elise Altermark,
8616 BÅSMOEN Innen 14 dager.

Navn

Adresse

DET VAR EN GANG.....

Høsttiden for oss som driver med sau er nokså travel, som rimlig er. Det er mangt og meget man skal styre med. Bl. a. som medlem av en avlsring kan man delta på utstilling med de fineste og beste værlammene man har. Nå for tiden går slike fesjå for seg i særdeles effektive former. Likevel er det trivelig å treffe andre yrkesfeller og utveksle erfaringer. I "gamle dager" hadde de også fesjå, og da stilte de ut både kyr, sauer og av og til geiter. Dessuten foregikk fesjåene på gården.

I 1950 ble det holdt fesjå på Alterneset hos Bernt og Nelle. Hele bygda deltok og det var "både koselig og trivelt", som det heter. Det var et avslag for kyr i bygda da, og det var innkjøpt en prektig stamokse, som bar det flotte navnet "Øystein". I forbindelse med en årsfest i laget, skrev H. Alterhaug en prolog der han beretter om sine - og Litago's - opplevelser på dette fesjået. Selv om det er trivelig i dag på fesjå, så tror jeg de hadde det enda morsommere før i tida. Ja, det var visst rene folkefesten! Bare se!!!!

Inger-Anne.

F E S J Å

Av

Hans Alterhaug

Det er årsfest i laget for tredje gang.
I den anledning eg leser en sang,
et tilbakeblikk på året som gikk,
om stort og smått, om ulikt og likt.

Laget det går no sin skjeive gang.
Han Gunnar går rundt med si bøsmerstang,
fra Båsmo i aust til Bustnes i vest,
han skull ha hatt seg en ridehest.

Med laget er vi nu alle fortrolig,
og året har gått meget stille og rolig.
Og her jeg kunne sangen ha endt
om ikke i sommer meg noe ha hendt.

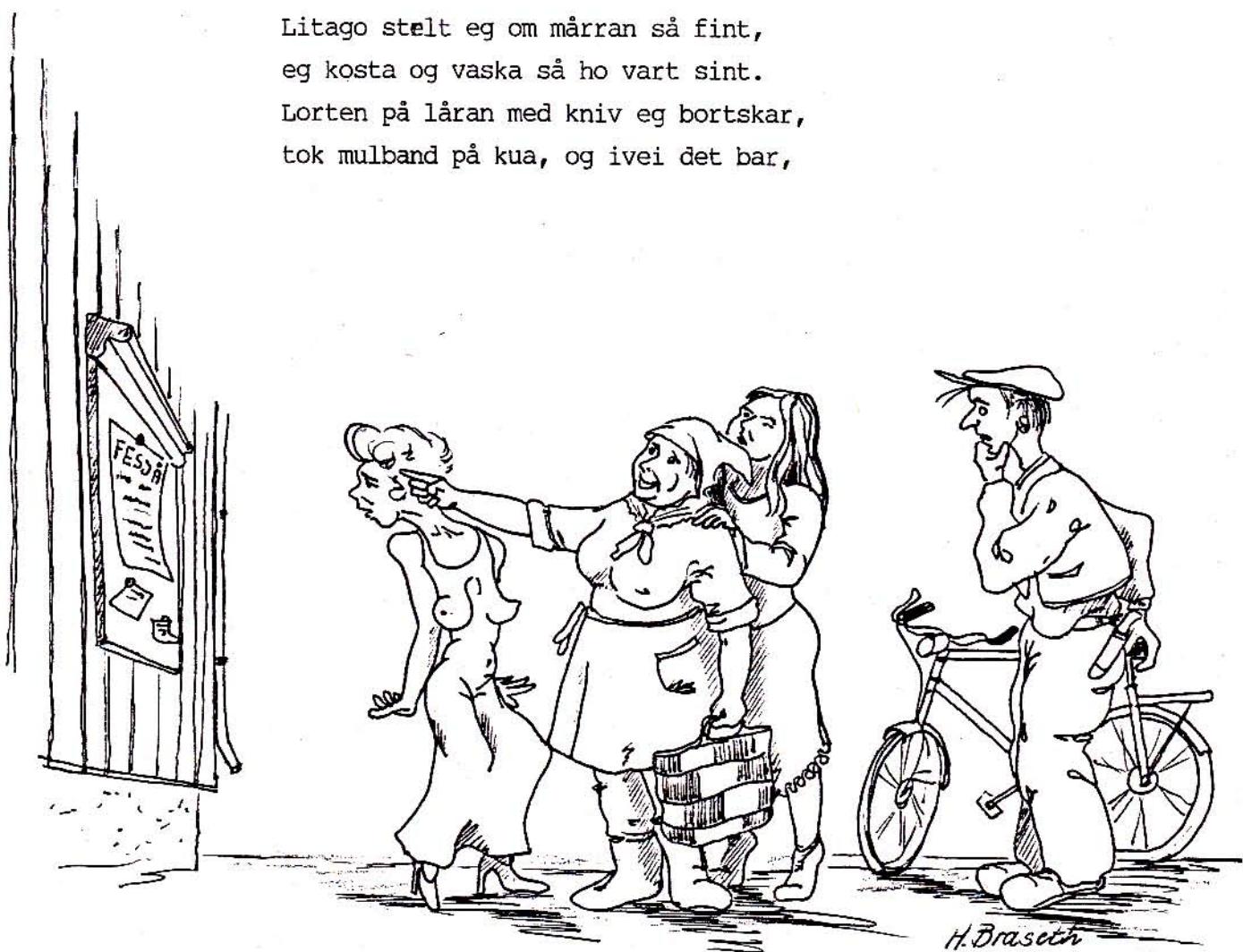
En vårdag på bua, eg skulle kjøp mat,
då såg eg på veggen en kjempeplakat.
Ved den sto og las en syv'- åtte fruer.
"Den treogtyvende blir hos Bernt holdt dyrskue."

Innmeldingspenger var kroner to.
straks streifet min tanke ho Litago.
Å sjå til er ho no ikkje så rar,
men slekta ho flyt på, han "Øystein"er far!

Hos Gunnar der meldte eg kua inn.
Å sjå til ho var som ei beingrind med skinn.
Eg sjøl begynt å sjå betenklig ut,
på dyrskue kanskje eg skjem meg ut.

Så oppratt da endelig den store dag,
da alle for feavlen sku slå et slag.
På alle veier var både folk og fe,
og været som vanlig: det hølja ned!

Litago stelt eg om mårnan så fint,
eg kosta og vaska så ho vart sint.
Lorten på låran med kniv eg bortskar,
tok mulband på kua, og ived det bar,

Av kyr var svarte, kvite, og nån med rødt i.
Per Almlia ropa: "Litago, staurnommer firogsøtti!"
Der batteg då kua med hodet i nord,
og på hesjen hans Bernt der henta eg for.

Då kom han Arthur leian me oksen,
og det var karn sin som vel var voksen.
Vi trekt oss telbake, var redd oksetresjen.
Kørvan og fesjen dem gjømt seg bak hesjen.

Dommer'n kom og skull tel.å døm
då tenkt eg ta kua og på skogen røm.
Men dommern gjekk rundt og la høve på skakke,
han ha det' kje verst, for han ha regnfrakke.

Agronomen dilta etter, så brei som en slea.
Eg tenkt på staur firogsøtti, du ska få deg ei glea.
I næven ha han en papirbrøta
som vart nokså våt av regn og nesadrøpa!

Været ble verre, så rart det enn høres.
Eg tenkt me meg sjøl, her må noe gjøres.
Fra en Ytter'nbonde eg knabba en sekkk,
og tulla inn kua så ho vart nesten vekk.

Da hørtes der noe som remja og skreik,
og nøen oppdaga det kom fra ei geit
som sto i en vassdam og tokna,
ho skulle så nær ha drokna.

72

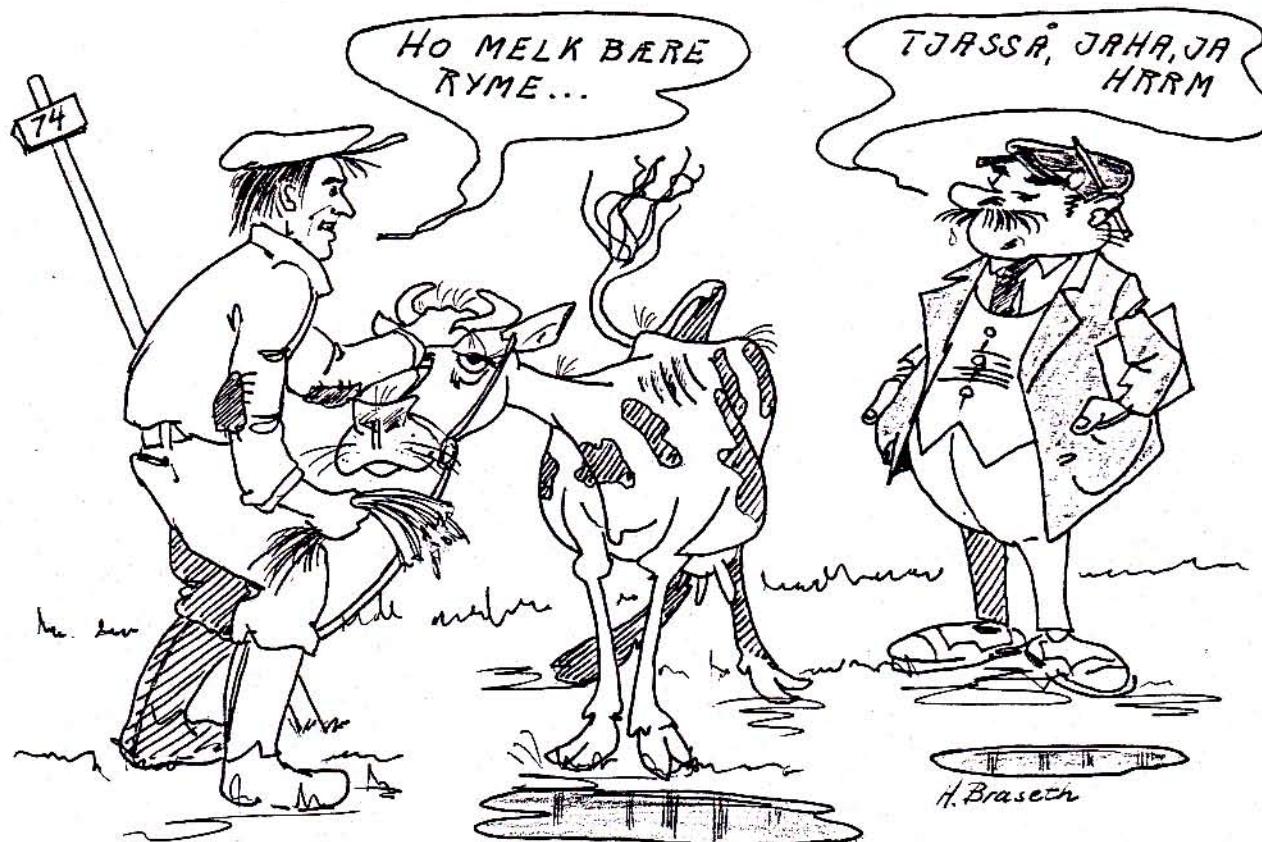
Dommerne kom så med vassende steg
til staur fiogsøtti, ått kua og meg.
No får eg sjå om dem vett har, og teften.
Eg tenkte: "Hans, no må du bruk kjeften."

"Hvor mange år, og kalver?" sa dommeren snilt.
"Tre år, og ein kalv, men ho er ikke gift--!
Han Øystein er far, og igår var ho laus,
så det blir nok fleire." sa eg, og var raus.

Videre sa eg: "ho melk bære ryme,
og lettfødd, det e ho, det regnskapet syne."
Dommeren homra og va fornøgd,
han ansa'kje på ho va skjemmeløgd!

Agronomen kom og hengt sløyfa på,
det høres utrulin, men ho var blå.
Han sa: " Hans, du skrøta og laug som en brann.
Det høres på slekta du ikke gjer skam!"

I stua hos Nelle der solgte de kaffe,
og mat og alt som fram kunne skaffes.
Hos en Skjærabonde eg bomma en femmer
og kjøpte mat til meg og familiemedlemmer.

Premieutdelinga på låven var,
i høyet satt både kvinnfolk og kar.
Oppunder taket låg det nân staur på tvers,
og oppå dem satt tredve mann overskrevs!

Hvem skulle tru at no sånt har hendt,
det ble premieutdeling på låven hans Bernt!
Utdelt ble sedler, store og små,
eg fekk en femmer med høyrusk oppå!

Kvar og ein for då heim til sitt.
Ved staur firogsøtti eg henta mitt.
Då trudd eg Litago var heilt forspira:
på rompa ho satt, og gapa og flira!!!

Ja, mangt og meget i året har hendt,
som regel det vil til det beste seg vende.
En gang er det meg, en annen gang deg,
men hend det no ekstra, så hend det med meg!!

Hos David Storfjord på Ytteren - og hvem har ikke hørt om David Storfjord på Ytteren - er der mye rart i esker og gjemmer. Og just ikke alt er slektsforskning. Der kan man lese til øyet blir stort og vått om alt mellom himmel og jord, fra definisjonen av et kyss (se en annen side i dette nummer), til nedenstående lille artikkell, sakset fra "Nord-Norge":

så end handlet om." Bibelen hadde han lest igjennem før han begyndte på skolen. I hjemmet var der skrifter av Hans Nielsen Hauge, som hadde besøgt Bjellånes på sin reise fra Rana til Saltdalen.

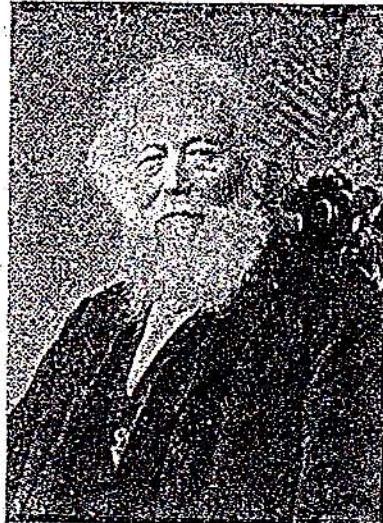
Ole Tobias var en opvakt og kvik gut og mange småtrekk er nedskrevet fra hans opvækst. Stor moro fandt han i at bygge dammer og broer over bækker. Just Broch forteller at "en gang i ni-tiårsalderen, mens de andre var ute, lurte han sig til at tago ned fra veggens husets store slagklokke, som hadde stått i lange tider. Han tog dens enkelte deler fra hverandre og satte dem sammen igjen. Og sannelig klokken gik så fint some nogengang før." Efterpå, siger det, var han urmaker i bygden.

Efter konfirmationen i fjorten års alderen gav presten på Mo ham en del undervisning, og sytten år gammel blev han omgangsskolelærer i hjembygden. "I fire år drog så Ole Tobias med skrin på ryggen fra gård til gård i den lange dalen med tre dagers skole på hver av dem." Lønnen var etter datidens verdi 80 kroner om året, samt frit ophold på gården.

Men Ole Tobias fandt sig ikke tilfreds som omgangsskolelærer. Han måtte søke en høyere uddannelse. Presten opmuntrede ham til at reise til lærerskolen i Tromsø. Dette hadde han også selv svært lyst til. Men at komme dit, se det var en anden sak. Penge var det småt med og reise med dampskib hadde han ikke råd til. "Så kjapté han sammen ned en kamerat, for seks daler en sekstring, altså en lidet åpen nordlandsbåt med tre par årer. Med den seilte og rodde de sommeren 1851 den seksti mil lange veien fra Mo til Tromsø." Kommet vel frem fikk de båten sat ind i naust. Den kunde være god at tage til, når de var sterdig på skolen og skulle sydover igjen. På skolen, siger det, lagde lærerne snart merke til Ole Tobias' makeløse ihærdighed.. og usedvanlige evner. Efter at have været på skolen i omrent elleve måneder tog han avgangseksemten med beste karakter.

Så skulde han hjem igjen og nu kom sekstringen godt med. Da kammeraten endnu ikke var sterdig indlyste han vennens del i båten og satte seil sydover med tre "passasjerer", tre seminarister som skulde hjem. "Efter at have satt disse av på forskjellige steder rodde han alene ind Ranafjorden til Mo, hvor han solgte båten i god stand til den tidligere eier og fikk de seks dalerne igjen."

-- (nederste linje mangler - sorry!) --

Ole Tobias Olsen

Den berømte Nordlandsprest Ole Tobias Olsen

(Av Pastor Louis Halswick)

SKULDE en samle alt som er fortalt om den berømte nordlandsprest, Ole Tobias Olsen vilde det bli en hel eventyrbok. "Hans vidunderlige evner, alsidighed og arbeidskraft", skrev hans svigersøn sogneprest Prytz, "var som et eventyr." Best var han dog måske kjent som "far til Nordlandsbanen."

Ole Tobias Olsen blev født på gården Bjellånes i Dunderlandsdalen, Mo prestegjeld, Rana, den 18de august 1830. Gården ligger omrent fem norske mil fra Mo og var den gang betraktet som meget avsides. Vei fantes nesten ikke og for at komme til kirken måtte en fire ganger over elven som hvisse tider på året var både stri og farlig. Bjellånes, siger det, blev dervedet godt frejh til at få en temmelig stor buskap. Jorden var nokså god og der var rigelig skog.

Faren var gift to ganger og Ole Tobias var den trøttende av tyve søskend. Smått stell var det med skolegang," siger Just Broch i sin bok om Ole Tobias Olsen. "Det var omgangsskolen, tre dager i trekk, tre uger om året. Han var med i denne i tre år. Av den skolen syntes han at han hadde svært lite utbytte. Faren var den første som lerte ham at lese. Og lese blev han rigtig glad i. Kom han over

og organist i Hadsel, Vesterålen. Da lønnen var liten måtte han skaffe sig biintækter på ymse måter. "Han fungerte som vaksinatør, reiste rundt med folketellingslister, stemte pianoer og reparerte ur." Folket deroppe likte Ole Tobias godt og pleied at samle sig om ham om kvelden, da han gjerne hadde noget interessant, at fortelle dem. Men så sig tilro der langt mod nord kunde han ikke. Så kom der brev fra Kristiania at han kunde få kererpost ved folkeskolen der. To uger før jul drog han til hovedstaden. Ved siden av at undervise begyndte han at lese til artium og i 1860, tretti år gammel, blev han student. Professor Yngvar Nielsen skrev senere at han regnede Ole Tobias for en af de merkeligste studenter fra 1860. I 1865, blev Ole Tobias teologisk kandidat, men på grund af helsehensyn kunde han ikke da fortsætte med lesningen. Imidlertid gik han på universitetet og hørte på forelesninger i mineralogi, geologi og kjemi. Han studerede også medicin ihenved to år. Alle disse studier stod ham til god del i hans store virke for Nord-Norge. I 1870 drog han på en stipendiareise til Nerdland for at samle folketoner, eventyr og sagn. Det var særlig P. Chr. Asbjørnsen og Ludv. M. Lindemann som fik ham ud på denne reise. I en samling av Asbjørnsens eventyr 1871 forekom fire af Ole Tobias' eventyr. Først i år senere fik han hele sin eventyrsamling i trykken.

Men særlig er vel Ole Tobias Olsen berømt som "far til Nordlandsbanen". På en reise til England i 1862 havde han set flere jernbanevogne fuldstedt med fersk fisk. Her har vi løsningen til Lofot-torsken, tænkte han, "En jernbane må vi have for at bringe fisken ud på verdensmarkedet." Som lærer i Hadsel havde han med bedrøvelse set hvilke veldige masser af fisk gik tilspilde på grund af at der ikke var marked nok. I "Morgenbladet" 10de April 1872 skrev Ole Tobias en artikel, "om en jernbaneforbindelse mellem Nordland og St. Petersburg over Harparanda." Banen, mente han, burde "gå ud fra Mo i Rana, op gennem Dunderlandsalen, over svenskegrensen, via Harparanda til Finland og videre til Sankt Petersburg i Rusland." Rusland skulle altså blive det store verdensmarked for den norske fisk. Forslaget vakte stor opsikt, men folk i almindelighed mente at det bare var fantasier. Det blev derfor intet av banen til "Østerland". Senere blev dog en bane bygget fra Narvik til Sverige—den såkaldte Ofotbane. Ole Tobias var dog ikke tabt. I 1874

begyndte han, hvad som senere blev kaldt "femtiårskrigen" for Nordlandsbanen, og fremsatte forslag om at "bygge en bane fra Stjordalen yed Meraker-banen over Levanger, Namdos og ind i Nordlands fylke til Vefsen eller Mo." Fra Mo, mente han, ville det ikke være vanskelig at komme til Salten eller Sørfolda. Men det tog en lang, lang tid først Ole Tobias opnådde sit livsmål.

Det var i 1883 at Ole Tobias Olsen blev udnevnt til sogneprest i Hatfjelldalen. Efter sin embedsksamsen ønskede han gjentagne gange geistlig embede, men det tog mange år, først da fikk kald. Om dette skriver Just Broch: "Så hændte det en dag, Ole Tobias var ude og spaserede med sin lille søn, at han mødte sin gamle kerer Hertzberg, som nu var blitt kirkeminister og som spurte om han hadde noget at gjøre. Å, det var nok så som så det å. Han burde ønske prestekald sagde statsråden. Nu er netop Hatfjelldalen ledig. Ønskede han det skulde han få det. Han ønskede og blev sommeren 1883 udnevnt til sogneprest i Hatfjelldalen. Og så drog han tilbage til Nordland efter 27 års ophold i hovedstaden." Ole Tobias havde altid ønsket, siges det, at blive prest i hjembygden. Om sin tilfredshet i Hatfjelldalen skrev han selv: "Jeg blev modtaget av en venligsindet, kerclysten menighed og havde ikke tilbragt mange dage på min nye virkeplads, først jeg følte mig som hjemmehørende."

Fortellingen, om hans store gjerning i de tyve år han tilbragte i sit sognekald kan vi desverre ikke bede om plads til denne gang. Som medlem af Herredsstyret og bygagens ordfører stod han altid i fyrtætte række, når det gjaldt de store sakerne at fremme Nord-Norge.

I 1904 ønskede han avskjed fra sit sogneprest embede i Hatfjelldalen. Efterpå bosatte han sig for en kort tid i Mosjøen, men allerede i 1905 drog han sørover til Kristiania for at være nærmere sine barn. Hans alderdomsår var lyse og gode. Efter et kort sygeleie sovnede han ind stille og gudhengiven den 8te Juli 1924. "Det er vist fuldt berettiget", skrev sogneprest Prytz, som holdt ligalen, "når det er sagt, at i Nordland og Nord-Norge i det hele vil Ole Tobias Olsens Navn stråle i en glans, som kan sammenlignes med Peter Dass."

Husk stevnet i Bismarck, N. D., den 4de, 5te, 6te og 7de Juni 1953.

En artig regning

Dette er en gammel dansk malermesterregning fra 1790 — fra restaureringen av Skave (Sæby) kyrke, og regningen lød som følger:

	Riksdaler
Forandret annet bud samt fernesert de ti bud	2,34
Gjort en ny nese på røveren, samt strakt hans finger	1,02
Oppusset Pontius Pilatus, samt satt nytt pelsverk på hans krave, fernesert ham for og bak	17,09
Satt nye vinger på engelen Gabriel og overstrøket hans fjær, utvidet himmelen og tilsett adskillige stjerner	1,10
Forbedret den hellige Magdalena, som var aldeles fordervet	5,00
Satt nytt hår på den kyske Susanna, samt nye sko på hesten for Elias' vogn samt avmerket veien til himmelen	3,24
Ettersett de kløke jomfruer samt over- strøket dem her og der	10,80
Gjort verdens ende et stykke lenger, da den var blitt for kort	3,19
Renset Det røde hav for flueskitt	3,07
	<hr/> 46,75

Betalt

O. LARSEN, malermester.

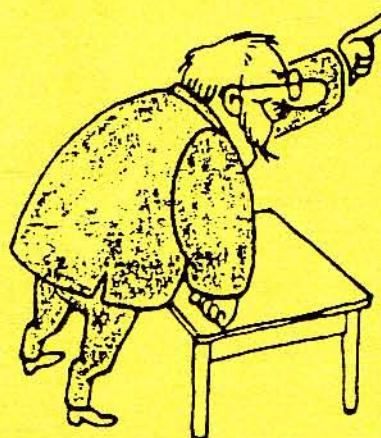
Redaktører:

Inger - Anne Sletten
Mette Røbergeng Vassvik
Ann Elise Altermark

Tegner:

Helge Braseth

VI MINNER VÅRE LESERE OM:

DEseMBER er like om
hjørnet, og vi er mottakelig
for stoff til julenummeret
av „Heimhūg“. Det være seg
hilsner, fortellinger, dikt etc.

TA KONTAKT!

Red.

rtd - senter as

RANA TEKNISKE DOKUMENTASJONSSENTER

RTD-senter as kan bidra med følgende:

Ingeniørtjenester
Tegning og skiltgraving
Kopiering og mikrofilming
Arkivtjenester

Rådgivende Ingeniørkontor

- * Hovedproduktet er vår
 - 1) Elektrodokumentasjonsstandard
 - 2) Innkjøpsspesifikasjon
- Disse tilpasser vi hver enkelt industribedrift i samarbeid med bedriftens egne saksbehandlere.
- Dokumentasjonsstandard og innkjøpsspesifikasjoner er helt nødvendig for en bedrift som står overfor utvidelser og modernisering.
- * Våre elektroingeniører tilbyr opplæring (kurs) og veiledning i dokumentasjonsteknikk.
 - * Ingeniørkontoret leverer komplette DAK-stasjoner for skjemategning. Vi har lang erfaring i bruk av skjemategningssystemet PS-CASS ELECTRO slik at vi kan gi god opplæring og grundig oppfølging etter leveranse.
 - * RTD-senter as med sine avdelinger prosjekterer komplette anlegg. Det betyr et anlegg med riktig merking og korrekte tegninger.

Tegnekontor

- * Tegnekontoret prosjekterer og utarbeider tegninger innen alle faggrupper (Elektro, maskin, bygg osv.).
- * Våre tekniske assistenter har solid tegneerfaring. Dermed kan våre kunder trygt stole på at arbeidet blir utført av erfarne folk som kjenner til de krav og normer som gjelder.
- * Av hjelpemidler benytter tegnekontoret både konvensjonelt tegneutstyr og moderne DAK-stasjoner.
- * Skiltgravingen utføres med vår datastyrt grave-ringsmaskin. Vi kan også utføre skiltmontering.
- * Vi lover våre kunder et vel utført arbeid med tegninger av høy kvalitet til avtalt tid.

Kopisenter

- * Med våre avanserte maskiner utfører vi kopiering i alle format på papir eller folie.
- * Vår Shaco 920 som er den eneste i Nordland kan:
 - Lage kopier som er bedre enn orginalen.
 - Forminske i målestokk fra A0.
 - Forstørre i målestokk opptil A0.
- * Vi kan tilby stat, fylke og kommune samkopiering av kart i plankopiramme.
- * Kopisentret tilbyr også trykking og innbinding av tekniske dokumenter.
- * Vi mikrofilmer opp til A0-format.
- * For kundens sikkerhet:
 - Ubrukte kopier går i makuleringsmaskin.
 - Personale har avgitt taushetsløfte.
- * Kundeservice:
 - Vi henter og bringer hvis ønskelig.
 - Vi garanterer våre kunder raskt og kvalitetsmessig godt utført arbeid.

Arkivsenter

Vi kan tilby følgende tjenester:

- * Sikkerhetsarkivering av tekniske tegninger.
- * Sikkerhetsarkivering av andre tekniske dokumenter.
- * Sikkerhetsarkivering av mikrofilmkort/rull.
- * Opprettning/påføring av ID.nr. (sakskode).
- * Konsulenttjenester til oppbygging av rutiner for arkivering og gjenfinning av tegninger og dokumenter.
- * Arkivsentret disponerer i dag 170m² arkivplass som er utstyrt med 150 store arkivskap. Arkivet er brann og tyverisikret og utstyrt med elektronisk adgangskontroll. Kun klarert personell har tilgang til arkivet.

Blåbærveien 21
Postboks 458, 8601 Mo i Rana

(087) 20 440